Jyväskylän yliopiston julkaisuarkisto
Jyväskylä University Digital Archive

UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

This is an electronic reprint of the original article.
This reprint *may differ* from the original in pagination and typographic detail.

Author(s): Malkopoulou, Anthoula

Title: Apochis ... apoichos

Year: 2010

Version:

Please cite the original version:

Malkopoulou, A. (2010, 08.11.2010). Apochis ... apoichos. Telegramm.gr. http://www.telegramm.gr/home/1480

All material supplied via JYX is protected by copyright and other intellectual property rights, and duplication or sale of all or part of any of the repository collections is not permitted, except that material may be duplicated by you for your research use or educational purposes in electronic or print form. You must obtain permission for any other use. Electronic or print copies may not be offered, whether for sale or otherwise to anyone who is not an authorised user.

Μπορεί η αποχή να φιγουράρει σε όλα τα πρωτοσέλιδα της 8ης Νοεμβρίου,αλλά ουδείς ως τώρα δεν τολμά να περάσει από μια θολή αίσθηση απογοήτευσης στο δια ταύτα.

Ο λόγος που οδήγησε το 48% των Ελλήνων σε άρνηση εκλογικής συμμετοχής δια της αποχής, του λευκού ή του άκυρου, δεν είναι φυσικά η οικονομική κρίση, όσο η σύνδεσή της με την ανικανότητα της πολιτικής ηγεσίας να την αποτρέψουν ή να τη διαχειριστούν με τρόπο αξιόπιστο. Ο δε 'πόλεμος του Μνημονίου' απέδειξε περίτρανα ότι τα δύο μεγάλα κόμματα δεν υπακούουν σε καμία απολύτως πολιτική αρχή, παρά μόνο σε κινήσεις τακτικής, ακόμη κι όταν αυτό επιτάσσει την ανταλλαγή ρόλων μεταξύ τους.

Το αξιοπερίεργο είναι ότι όλοι δείχνουν να προβληματίζονται για την αποχή, αλλά στην πράξη δηλώνουν ως επί το πλείστον ικανοποιημένοι. Η μειωμένη συμμετοχή των εκλογέων όχι μόνο δεν επηρεάζει άμεσα το αποτέλεσμα, απεναντίας μάλιστα διατηρεί τα ποσοστά των κομμάτων σε 'κανονικά' επίπεδα. Δεδομένου ότι οι υπολογισμοί γίνονται πάντα επί των ψηφισάντων, ουδεμία αλλαγή δεν καταγράφεται στον εκλογικό χάρτη. Επί παραδείγματι: Το ΠΑΣΟΚ διατήρησε ακριβώς το ίδιο ποσοστό στην περιφέρεια ΑΜΘ (42%) σε σχέση με το 2006 (ΜΟ δύο νομών: 42%), μόνο που το 'ίδιο' αυτό ποσοστό αντιστοιχούσε σε 173.000 ψήφους τότε, ενώ τώρα σε 150.000 ψήφους. Επίσης το ΚΚΕ κατάφερε να διπλασιάσει το ποσοστό του, όχι όμως και τους ψηφοφόρους του. Έτσι από το 4% πέρασε στο 8%, το οποίο αντιστοιχεί σε 19.000 και 28.000 ψήφους αντίστοιχα, ενώ το διπλάσιο θα ήταν 38.000. Δηλαδή, ο υπολογισμός των ποσοστών επί των ψηφισάντων και όχι των εγγεγραμμένων επιτρέπει στα κόμματα μια επίδειξη δύναμης, που αγνοεί τελείως τον παράγοντα αποχή.

Πέρα όμως από τα βασικά μαθήματα αριθμητικής αντίληψης, ποια είναι η σημασία της αποχής; Εφόσον δεν υπάρχει καμία κύρωση, όπως στην Ουγγαρία όπου το ελάχιστο ποσοστό συμμετοχής για την επικύρωση μιας εκλογής είναι 50%, οι αντιδράσεις ποικίλλουν. Τα κόμματα της Δημοκρατικής Αριστεράς μίλησαν ευθύς αμέσως για έλλειψη

δημοκρατικής νομιμοποίησης, υπονοώντας ότι δημοκρατία υπάρχει μόνο όταν οι πολίτες συμμετέχουν. Ωστόσο, σύμφωνα με μια ευρύτερη αντίληψη περί πολιτικής συμμετοχής, η αποχή είναι κι αυτή ένας τρόπος πολιτικής δράσης, μία συγκεκριμένη πολιτική πράξη, με περιεχόμενο και σημασία.

Κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει ότι το χθεσινό ήταν ένα μήνυμα αγανάκτησης και βαθιάς απογοήτευσης. Αυτό είναι το μόνο σίγουρο. Εκεί όμως που η βεβαιότητα δίνει τη θέση της στην αμφιβολία και τις απανταχού ερμηνείες της αποχής είναι αν η απογοήτευση αυτή μεταφράστηκε μέσω της αποχής σε 'απόρριψη' από τη μία ή 'παραίτηση' από την άλλη. Και ενώ θα έλεγε κανείς ότι η διαφορά στη σημασία των δύο είναι μικρή, κάθε άλλο αποδεικνύει η δυνατότητα να ταυτιστεί η 'παραίτηση' με την 'αποδοχή'. Κι αυτό είναι το μεγάλο πρόβλημα με την αποχή, η οποία είναι μεν μία πολιτική πράξη, όχι όμως και ξεκάθαρη πολιτική θέση, με αποτέλεσμα ο κάθε πολιτικός χώρος να την οικειοποιείται και να την ερμηνεύει κατά το δοκούν. Έτσι, αντί η απομάκρυνση δεκάδων χιλιάδων ψηφοφόρων από τις εκλογές να θεωρηθεί ως μέγα δείγμα κοινωνικής ανασφάλειας και πολιτικής χρεωκοπίας, ερμηνεύθηκε αντ'αυτού ως δείγμα πολιτικής 'σταθερότητας'.

Παρ'όλα αυτά, ούτε η αποχή καθεαυτή, ούτε οι προκατειλημμένες ερμηνείες της δε θα έπρεπε να μας τρομάζουν. Για τους ίδιους τους εκλογείς, η αποστασιοποίηση επιτρέπει την αναθεώρηση, που ενέχει μέσα της και το σπόρο της ανανέωσης. Η άρνηση αποδοχής πολιτικών επιλογών που δε μας εκφράζουν είναι η αρχή μιας λογικής μετάβασης και της διεκδίκησης μιας νέας πολιτικής άποψης. Όσο για τους πολιτικούς, ο εκλογικός ανταγωνισμός είναι αυτός που τους αναγκάζει ευτυχώς να προσαρμοστούν στα νέα δεδομένα, να ανταποκριθούν στις διαθέσεις των πολιτών και να αφουγκραστούν τον απόηχο των χιλιάδων χαμένων ψήφων που τους στοίχισαν την εκλογική νίκη.

Η Ανθή Μαλκοπούλου είναι υποψήφια διδάκτωρ πολιτικής επιστήμης στο Πανεπιστήμιο της Jyväskylä στη Φινλανδία. Επικοινωνία: anthoula.malkopoulou@jyu.fi